

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Noordoostpolder

Postbus 155

8300 AD EMMELOORD

Zoetermeer, 12 januari 2023

Ons kenmerk: 2023-04

Onderwerp: zienswijze n.a.v. de Kerkenvisie Noordoostpolder

Geachte raadsleden,

De Stichting het Cuypersgenootschap – een landelijke monumentenorganisatie – heeft met veel belangstelling kennisgenomen van de Kerkenvisie Noordoostpolder. Op 16 januari 2023 wordt dit document door de raadscommissie besproken. Graag vragen wij uw aandacht voor het onderstaande.

De nu opgestelde kerkenvisie voor de gemeente Noordoostpolder past in een landelijke trend. Overal in den lande zien wij dat – gestimuleerd door een toenemende leegstand – het rijk en gemeenten een rol pakken voor de toekomst van ons religieuze erfgoed. Niet uit religieuze overwegingen, maar simpelweg omdat religieuze gebouwen vaak beeldbepalend zijn voor stad of dorp en over het algemeen een grote cultuurhistorische waarde vertegenwoordigen. Sloop je de kerk, dan sloop je het hart uit een gemeenschap.

Het nu voorliggende stuk laat duidelijk zien dat de gemeente Noordoostpolder over diverse belangrijke kerkgebouwen beschikt. Het zijn veelal gebouwen uit de periode van de wederopbouw; de pioniersjaren na de inpoldering. Veel bekende architecten werden aangetrokken om de kerken in het gebied vorm te geven. Alle voor de tijd kenmerkende stijlen en stromingen zijn op hoog niveau aanwezig. De hoeveelheid en de gaafheid van de naoorlogse kerken in de Noordoostpolder zijn landelijk gezien inmiddels uniek. Er is dan ook alle reden om zuinig te zijn op dit erfgoed.

Voor de toekomst is duidelijk dat meerdere kerkgebouwen hun functie verliezen. Helaas hebben wij elders ervaren dat kerkgebouwen na sluiting en zonder monumentenstatus vaak snel in de gevarenszone komen. Om een snelle sloop van bijzondere gebouwen te voorkomen is een goed beschermingsbeleid van groot belang. Wij sluiten ons dan ook volledig aan bij het voorstel uit de kerkenvisie om een groepje zeer waardevolle kerken zonder status aan te wijzen tot gemeentelijk monument en enkele andere kerken te benoemen als beeldbepalend. Een monumentenstatus beschermt het beste tegen sloop en kan richting geven aan een transformatie tot bijvoorbeeld werken, wonen of een maatschappelijke voorziening. Het geeft de gemeente de mogelijkheid om te sturen op een transformatie met oog voor het karakter van het gebouw. Zonder vooraf toegekende monumentenstatus staat een gemeente met lege handen wanneer een eigenaar wil slopen en de gemeente wil herbestemmen. Een sloopmelding voor een onbeschermd gebouw kunt u niet weigeren. Tijdig beschermen is daarom van belang en maakt het ook makkelijker voor eigenaren

om in de toekomst aanspraak te kunnen maken op bijvoorbeeld provinciale of landelijke subsidies voor herbestemming en restauratie van cultureel erfgoed.

Ook sluiten wij ons nadrukkelijk aan bij de conclusie uit het stuk dat het gewenst is om de kerkgebouwen te behouden voor de maatschappij. In principe is er van alles mogelijk in kerken, van appartementen tot kantoren, gezondheidscentra, kinderopvang of een dorps huis. Wanneer echter voor wonen wordt gekozen verliest een dorp toch een beetje haar huiskamer. Wij hopen dan ook dat u nu en in de toekomst stimuleert dat maatschappelijke functies een plek krijgen in de kerken.

Het Cuypersgenootschap staat klaar om de gemeente te ondersteunen bij het behoud en de bescherming van het (religieuze) erfgoed. Uiteraard geven wij graag een toelichting op deze brief.

Hoogachtend,
Het bestuur van Stichting het Cuypersgenootschap,
Namens deze,

Leo (L.W.) Dubbelaar, secretaris Cuypersgenootschap